Lånebarometeret 2015 Norge

Dette er den første utgaven av Zmartas lånebarometer. Rapporten har som formål å gi en dypere forståelse av markedet for forbrukslån i Norge. Rapporten er unik i sitt slag da den baserer på data fra titalls tusen utbetalte lån i tidsrommet 1. januar 2015 til den 31. desember 2015. Denne rapporten undersøker ikke boliglån, men kun forbrukslån ut fra en analyse av utbetalte lån. Utbetalte forbrukslån innebærer ikke såkalte «sms-lån» eller «hurtiglån». Rapporten er oppdelt i to deler. Del 1 tar for seg nye forbrukslån, mens del 2 tar for seg lån som går til samling av eksisterende lån.

Markedet for forbrukslån

Den største delen av norske husholdningers gjeld er i boliglån, men markedet for forbrukslån er i sterk vekst. I følge SSB var gjennomsnittlig gjeld for en norsk husholdning 1 226 000 i 2014[1]. I følge Statens institutt for forbruksforskning hadde 60 prosent av nordmenn boliglån og 9 prosent hadde forbrukslån i 2015[2]. Størrelsen på forbrukslån var i gjennomsnitt 107 000 kroner i 2013. Gjennomsnittlig kredittkortlån lå på 31 000 kroner[3].

Forbrukslån defineres vanligvis som lån til husholdninger for kjøp av forbruksvarer og tjenester til personlig bruk. Konseptet inkluderer all debet- kredittkortgjeld, samt øvrige lån som til forbruk (for eksempel lån til kjøp av bil, hvitevarer og så videre). I motsetning til bolig- og rammelån er forbrukslån usikret lån, hvor långiver ikke har sikkerhet i bolig eller annen verdi. Boliglån og studielån er ikke inkludert i begrepet, men lån til studier som ikke er kvalifisert for studiestøtte blir ofte klassifisert som forbrukslån.

Sammendrag

- Blant låntakerne er alle aldersgrupper fra 18 år og oppover representert. Personer i aldersgruppen 35 – 49 år tar opp flest lån, og står for 39 prosent av alle nye lån. En av tre (33 prosent) av låntakerne er foreldre.

- Gjennomsnittet for nye forbrukslån var på cirka 110 000 kroner i 2015, men lånesummen varierer stort ut ifra hva formålet med lånet er. Et nytt forbrukslån til oppussing er i gjennomsnitt på 133 000 kroner, billån er på 106 000 kroner og lån til ferie er på 53 000 kroner i gjennomsnitt. Gjennomsnittlig lånesum for samling av lån er på 215 000 kroner.

- De vanligste låneformålene innen nye forbrukslån er renovering (45 prosent), bilkjøp (21 prosent) og ferie (8 prosent)

[1] SSb.no Tabell: 07894: Gjennomsnittleg gjeld og endring i gjeld for hushald, etter klasse for samla inntekt
[2] SIFO Forbrukstrender Økonomi 2015: http://sifo.no/files/file80276_sifo_forbrukstrender_economy_2015.pdf
[3] Husholdningsøkonomi og betalingsproblemer blant norske husholdninger i 2013, SIFO-survey 2005 – 2013. http://www.sifo.no/page/preview/preview/10081/79539.html

- Det er store forskjeller mellom kjønnene, hvor menn står for 63 prosent av alle nye lån. Kvinner står for 37 prosent. Lånesummen varier også veldig hvor menn i snitt tar opp 33 prosent høyere lån enn kvinner.

- Det er stor variasjon mellom fylkene både i antall lån og i lånesum. Personer fra Oslo tar opp flest forbrukslån sammenlignet med antall bosatt i fylket. Personer fra Sør-Trøndelag tar opp færrest lån sammenlignet med antall bosatte i fylket. Personer fra Rogaland var de som lånte høyest beløp, med 136 000. Personer fra Møre og Romsdal var de som lånte lavest beløp med 92 000 i gjennomsnitt.

Nye lån

Hvem er det som låner?

En analyse av hvilke grupper som tar opp lån viser at forbrukslån tas av personer i alle aldersgrupper, kvinner så vel som menn og med vidt forskjellige inntekter. Menn tar i høyere grad opp lån, og står for 63 prosent av alle lån. Majoriteten av låntakerne har ikke barn. Kun en av tre (33 prosent) har barn. Men antall låntakere er stort blant småbarnsforeldre – personer opp til 45 år med barn står for 30 prosent av alle lån.

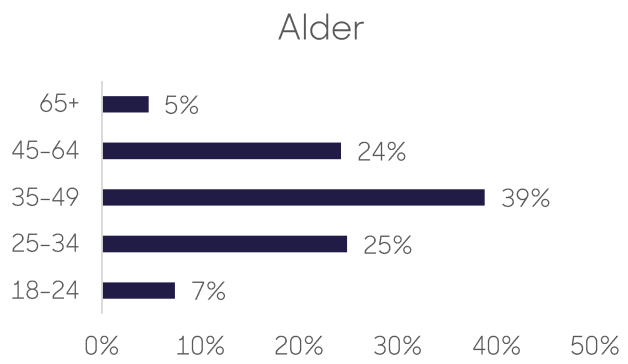

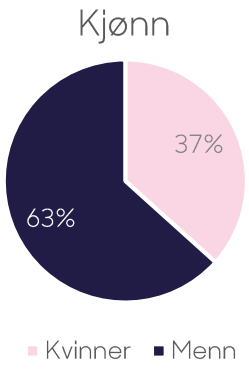

Personer som tar forbrukslån kommer fra alle typer ansetteleseformer. Hele tre av fire (74 prosent) er fulltidsansatte. Uføretrygdede står for 11 prosent av alle lån, denne gruppen er på landsbasis 9 prosent av den totale befolkningen[4]. Selvstendig næringsdrivende er den tredje største gruppen som står for 4 prosent av de totale låntakerne. Nær halvparten (44 prosent) har en inntekt mellom 150 000 – 299 000.

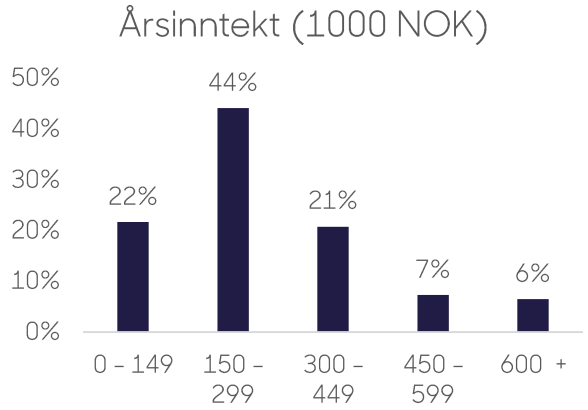

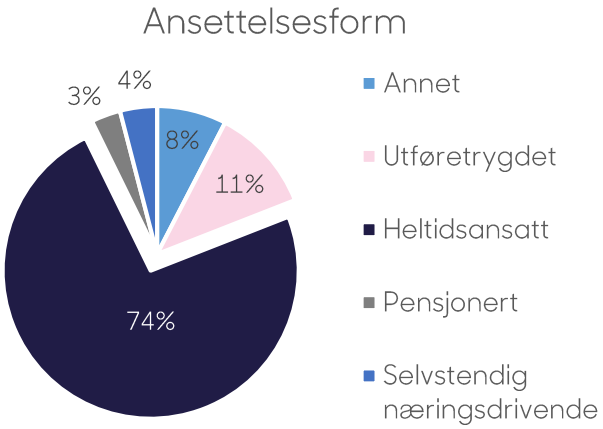

[4] https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/AAP+nedsatt+arbeidsevne+og+uforetrygd+-+statistikk/Nyheter/stabil-andel-uf%C3%B8re

Geografisk er låntakerne spredt over hele landet. Samlet skiller det sentrale Østlandet seg ut ved å ha 50 prosent av befolkningen og hele 54 prosent av alle forbrukslån som blir tatt opp. Dette gir den differanse på 4 prosent høyere opptak av forbrukslån enn hva befolkningen skulle tilsi. Midt-Norge er landsdelen som kommer lavest ut med en differanse på 3 prosent lavere opptak av forbrukslån enn hva befolkningen tilsier. Dette gir en differanse på over 6 prosent mellom landsdelene med lavest og høyest opptak av forbrukslån.

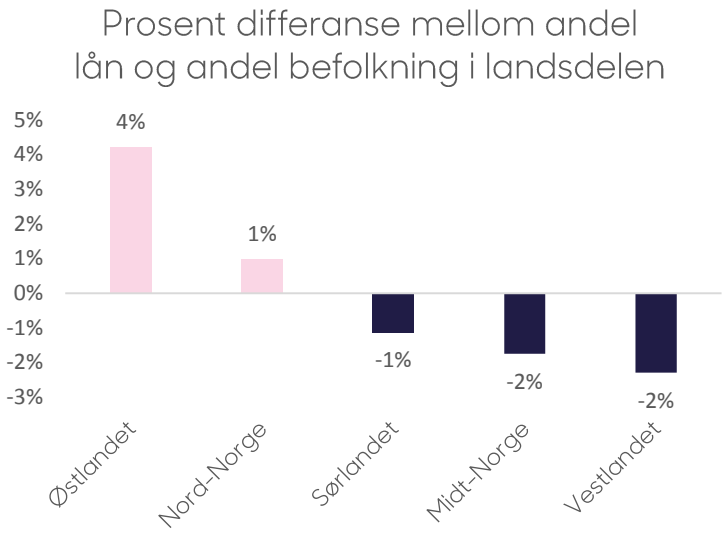

Ser vi på individuelle fylker er det personer bosatt i Oslo som tar flest forbrukslån. Sammenlignet med andel av befolkningen, tar personer bosatt i Oslo 2 prosent flere lån enn gjennomsnittet av befolkningen. De som tar opp færrest lån sammenlignet med andel av befolkningen er Sør-Trøndelag med over 1 prosent lavere opptak av forbrukslån enn gjennomsnittet i befolkningen.

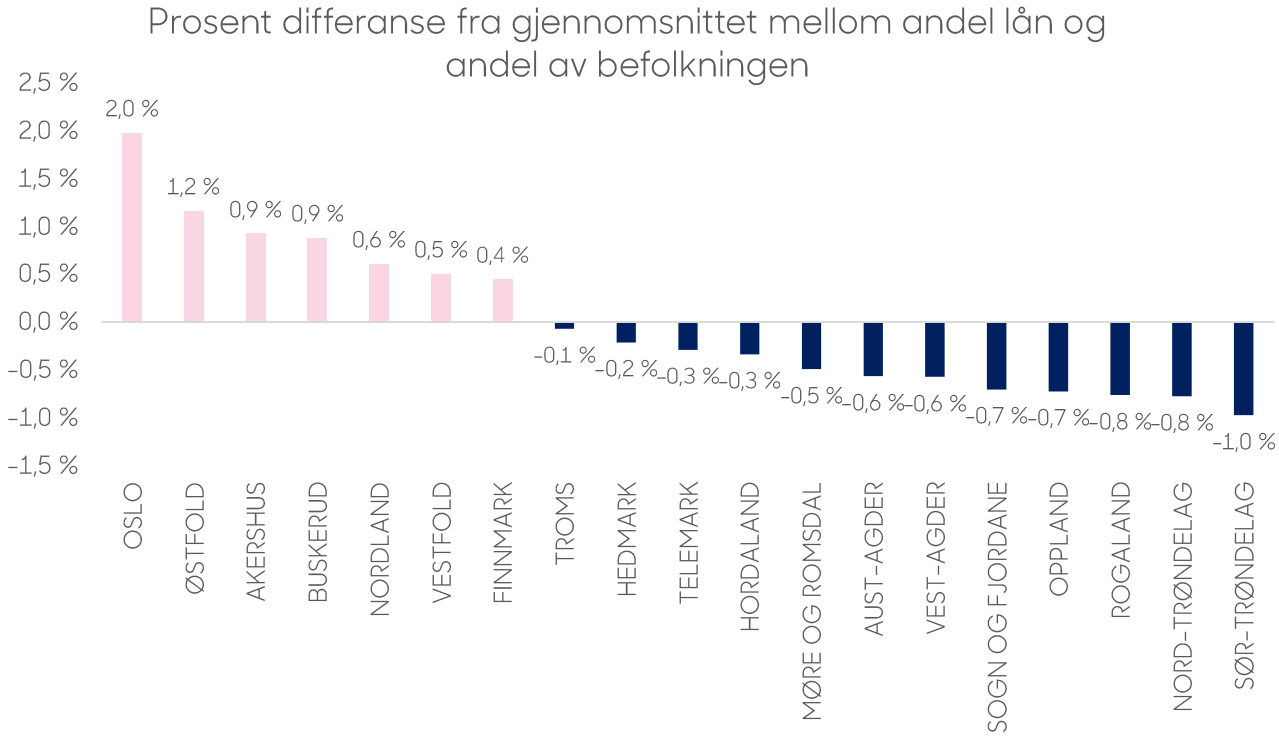

Hvor mye låner de og til hva?

Blant lånesøknader hvor formålet har blitt spesifisert, er de vanligste formålene oppussing (45 prosent) og bilkjøp (21 prosent). Andre vanlige låneformål er til å finansiere ferie (8 prosent), innkjøp av møbler (7 prosent) og til tannlege (6 prosent).

Gjennomsnittlig størrelse på alle lån i 2015 var på 110 000 kroner, men gjennomsnittet varierer kraftig ut fra hvilke formål lånet har. Høyeste lånegjennomsnitt har de som tar opp lån for å finansiere en bedrift med 211 000 kroner.

Formål	Andel	Gjennomsnittslån
Oppussing	45 %	132 614
Bil	21 %	105 751
Ferie	8 %	53 326
Møbler	7 %	59 694
Tannlege	6 %	40 485
Bedrift	5 %	211 104
Båt	4 %	168 142
Bryllup	2 %	94 111
Operasjon	2 %	66 000

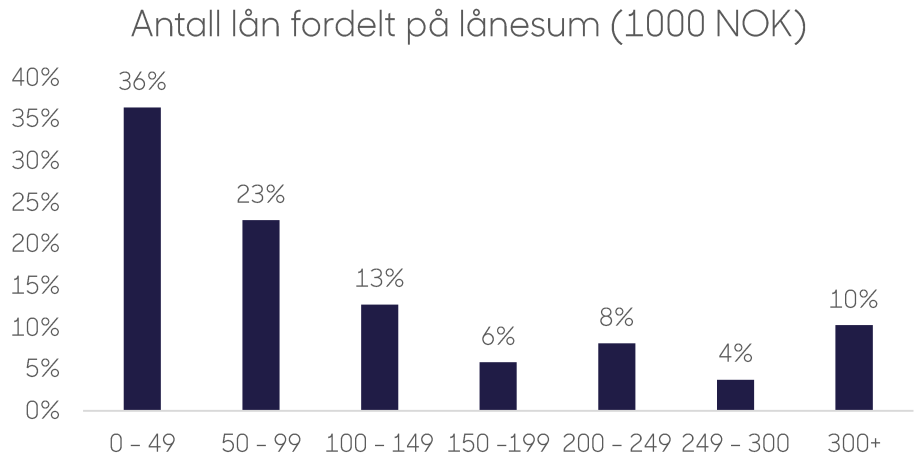

Skiller mellom aldersgruppene

Lånebeløpet blir i all hovedsak høyere jo eldre man blir, frem til 50 års alder, da høyden på det gjennomsnittlige lånesummen faller. Personer i alderen 35-49 er de som låner mest med et gjennomsnitt på 120 000 kroner.

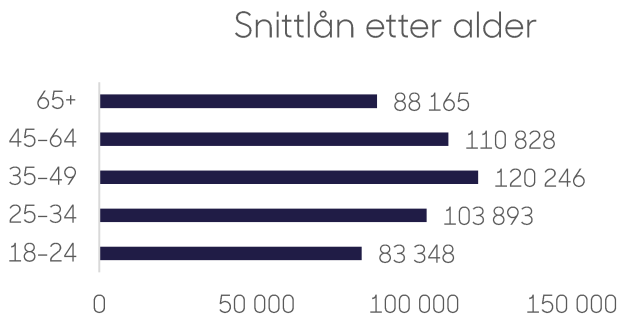

I låneforespørsler hvor låneformålet er oppgitt er det en tydelig forskjell på hva låneformålet er og hvor gammel man er. I aldersgruppen 45 og oppover, går over 55 prosent av alle lån til oppussing. Denne gruppen utmerker seg også innen lån som har tannlege som formål. Gruppen mellom 18 – 24 år er de som i høyest grad tar opp lån til bil, hvor en av tre (33 prosent) av alle lån i denne aldergruppen går til bilkjøp. De som er under 35 år har i størst grad bil, ferie og, bedrift som sitt låneformål.

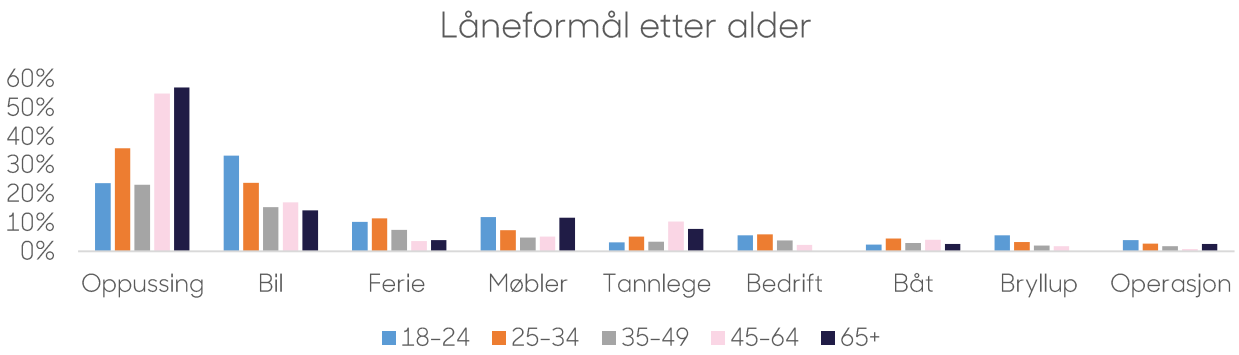

Skiller mellom kjønn

Gjennomsnittlig lånebeløp er forskjellig mellom kjønnene. Menn tar i gjennomsnitt opp 120 000 kroner i forbrukslån. Dette er 33 prosent høyere enn norske kvinner som i gjennomsnitt tar opp 91 000 kroner.

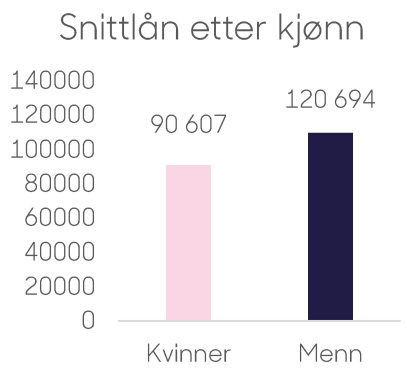

I tilfeller hvor låntakere har oppgitt hva låneformålet er ser man klare forskjeller mellom kjønnene. Nær halvparten (48 prosent) av alle lån kvinner tar er til oppussing. Menn har også en høy andel av lån til oppussing med 43 prosent. Menn skiller seg ut med lån til bil: En av fire lån blant menn er til dette formålet (25 prosent), i motsetning til kvinner hvor en av syv låner til bil (14 prosent).

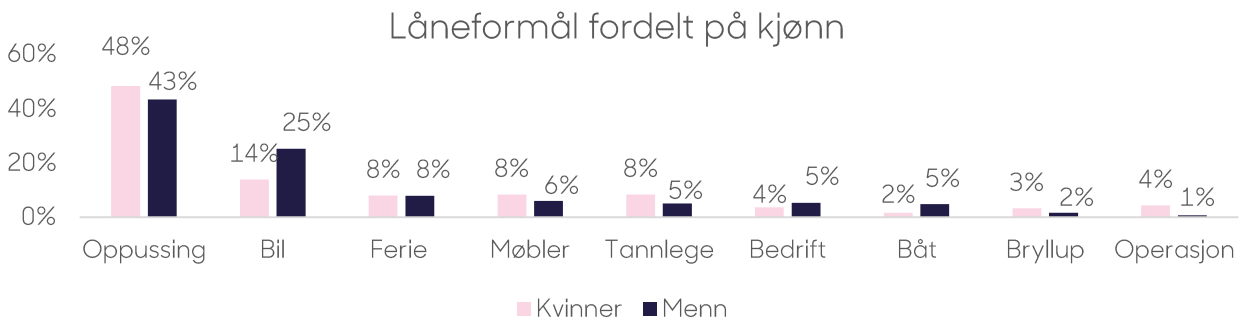

Kjønnsfordelingen varier også fra fylke til fylke. Hedmark er fylket hvor det er minst forskjeller mellom kjønnene hvor kvinner står for 46 prosent av alle lån. Telemark er på andre plass hvor kvinner står for 42 prosent av alle forbrukslån. Møre og Romsdal er fylket hvor færrest kvinner tar lån 28 prosent, etterfulgt av nabofylket Sogn og Fjordane med 31 prosent.

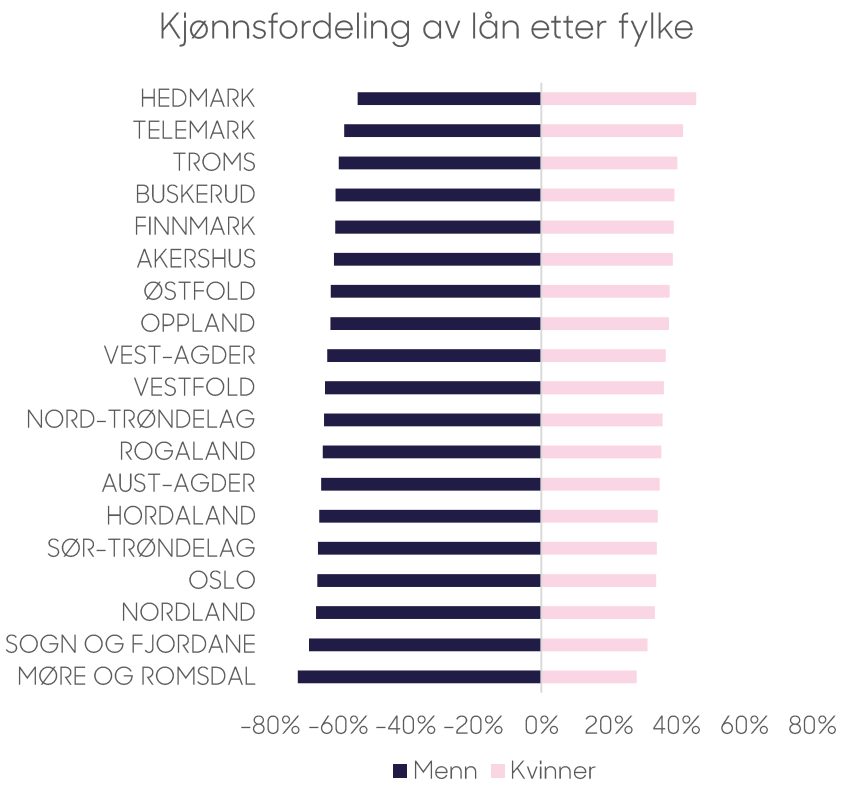

Oslo låner mest

Det er et markant skille mellom fylkene og landsdelene. Mens personer fra Oslo er de som tar opp flest lån sammenlignet med befolkningen er det personer fra Rogaland som i gjennomsnitt tar opp høyest lån med et gjennomsnitt på 136 000 kroner per lån. Dette er 24 prosent over landsgjennomsnittet. Låntakere fra Sogn og Fjordane er de som i gjennomsnitt tar opp lavest lån på 92 000, 15 prosent under landsgjennomsnittet.

Fylke	Andel av lån	Gjennomsnittslån NOK
Rogaland	8 %	136139
Finnmark	2 %	131478
Oslo	15 %	131434
Vestfold	5 %	119791
Troms	3 %	114795
Akershus	12 %	112225
Nordland	5 %	112034
Nord-Trøndelag	2 %	110687
Hordaland	10 %	107668
Aust-Agder	2 %	107517
Vest-Agder	3 %	107104
Buskerud	6 %	105165
Oppland	3 %	104189
Møre og Romsdal	5 %	104171
Telemark	3 %	101109
Hedmark	4 %	97388
Østfold	7 %	95494
Sør-Trøndelag	5 %	95445
Sogn og Fjordane	1 %	92098

Låneformålene skiller seg en del mellom fylkene. Oppussing er formålet som oftest blir oppgitt ved søk av lån. Fylkene som pusser mest opp er Nord-Trøndelag, hvor 65 prosent av alle lån går til oppussing. Nordland er fylket hvor færrest bruker lån på oppussing, med 44 prosent av alle lån. Hedmark er fylket hvor flest personer tar opp lån til bil, med 29 prosent. Personer som bor i Finnmark bruker oftest lånet på ferie. Her går 14 prosent av alle lån til dette formålet.

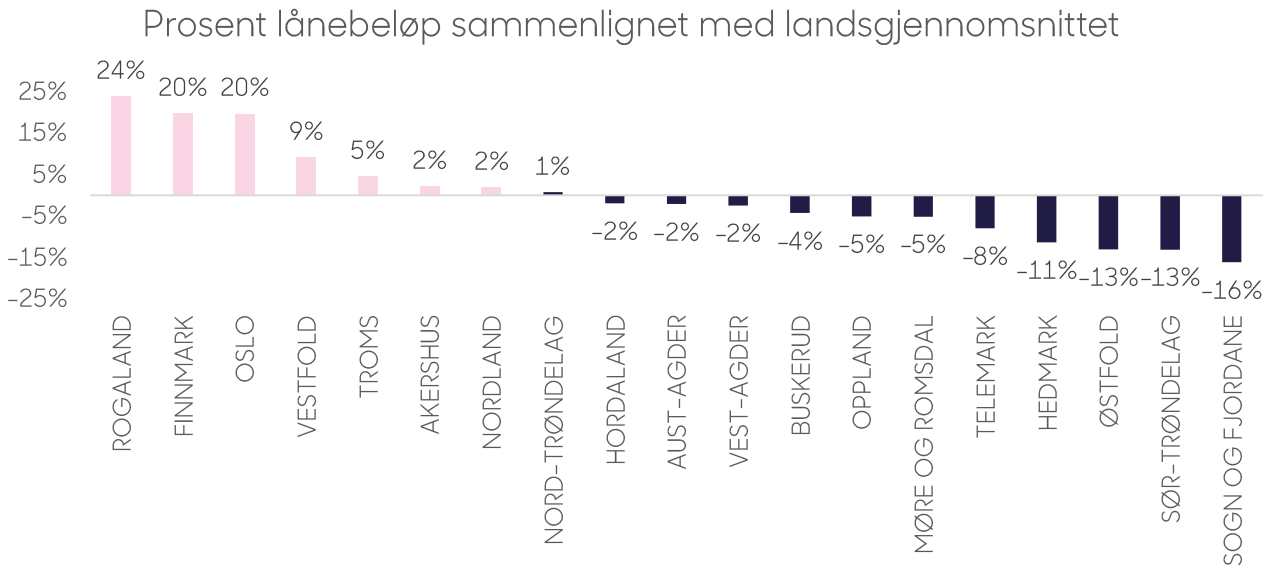

2. Samling av lån

Hvem samler lån?

En stor del av de lånesøknadene har samling av lån som formål.

Akkurat som nye forbrukslån, blir samling av lån gjort av personer i alle aldre og med ulike inntektsgrunnlag. Også innen samling av lån er menn i overvekt, men det er litt flere kvinner som ønsker å samle sine lån enn som søker om forbrukslån.

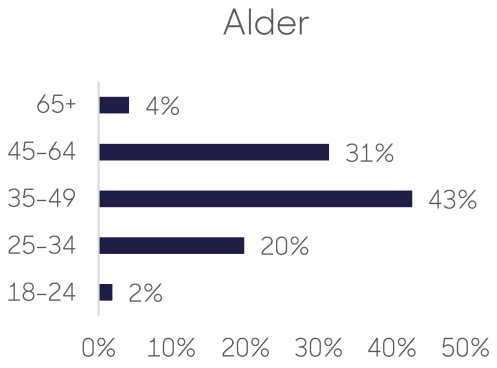

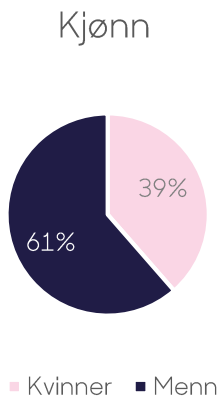

Gjennomsnittlig årslønn for alle som lånte for å samle lån var på 310 000 kroner. Den største gruppen har en årslønn på mellom 150 – 299 000 kroner, og stod for 44 prosent av alle samling av lån. 11 prosent av de som samlet sine lån i et forbrukslån hadde en årslønn på over landsgjennomsnittet. Dette innebærer at 89 prosent av de som samlet sine lån hadde en årslønn under den norske gjennomsnittslønnen.

Sammenlignet med de som lånte til nye forbrukslån er 2 prosent flere av de som samler sine lån heltidsansatte. Denne grupper utgjør 81 prosent. Andelen uføretrygdede er også noe høyere med 12 prosent, mens andelen selvstendig næringsdrivende er lavere og utgjør 2 prosent av de som samler sine lån.

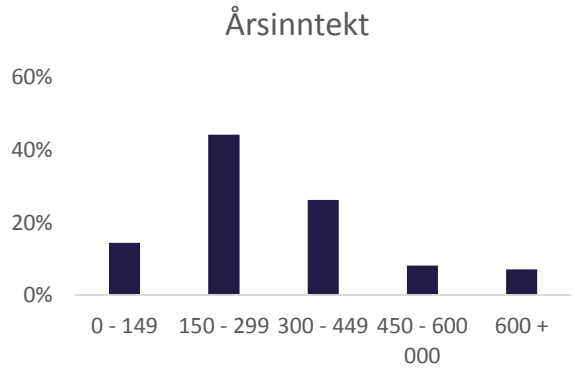

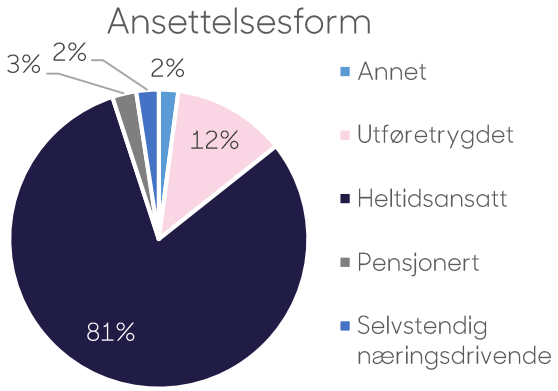

Samling av lån fordeler seg på linje med nye lån jevnt over landet. Med like mange fylker over som under gjennomsnittet. Skillet er ikke like stort mellom fylkene på samling av lån som det er innen forbrukslån, med tre prosent som skiller Østfold med flest person som søker oftest om samling av lån sammenlignet med befolkningen og Sør-Trøndelag som kommer lavest ut.

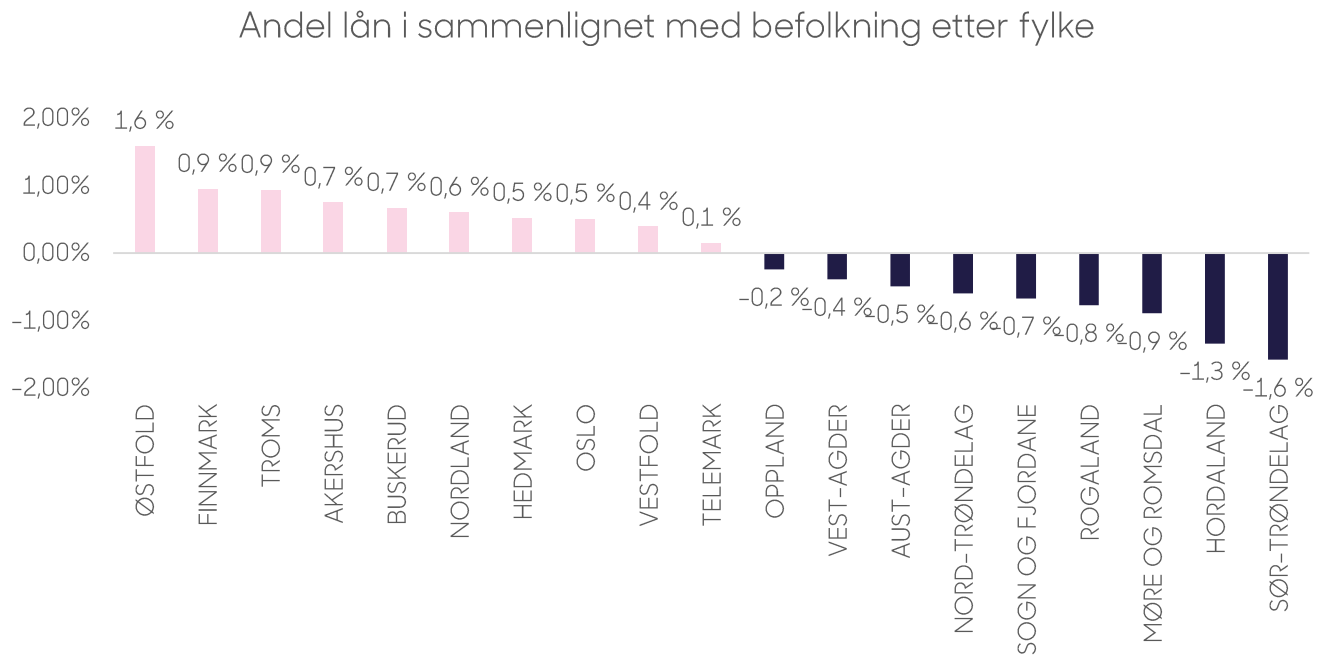

Hvor mye låner de?

Gjennomsnittlig lånesum for samling av lån er på 215 000 kroner, som er nært dobbelt så mye som gjennomsnittlig lånesum for nye forbrukslån. Over 30 prosent av alle lån var på over 300 000 kroner. Blant kvinner er gjennomsnittlig lånesum for samling av lån på 213 000 kroner, mens menn søker i snitt om 217 000 kroner til å samle sine lån.

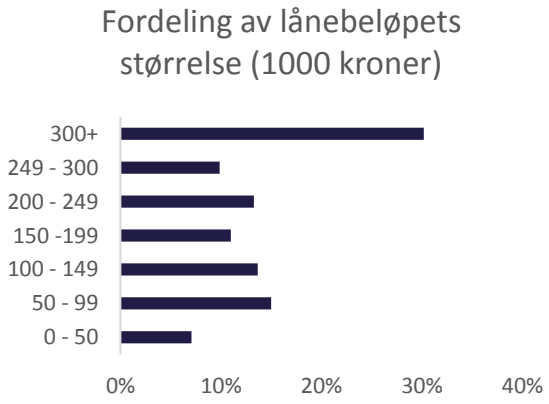

Personer fra Buskerud er de som låner mest for å samle sine lån, med 7 prosent over landsgjennomsnittet, etterfulgt av Nord-Trøndelag og Vest-Agder, begge med 6 prosent over landsgjennomsnittet. Nederst på skalaen finner vi personer fra Sogn og Fjordane som i snitt låner 8 prosent lavere sum enn landsgjennomsnittet for å samle sine lån.

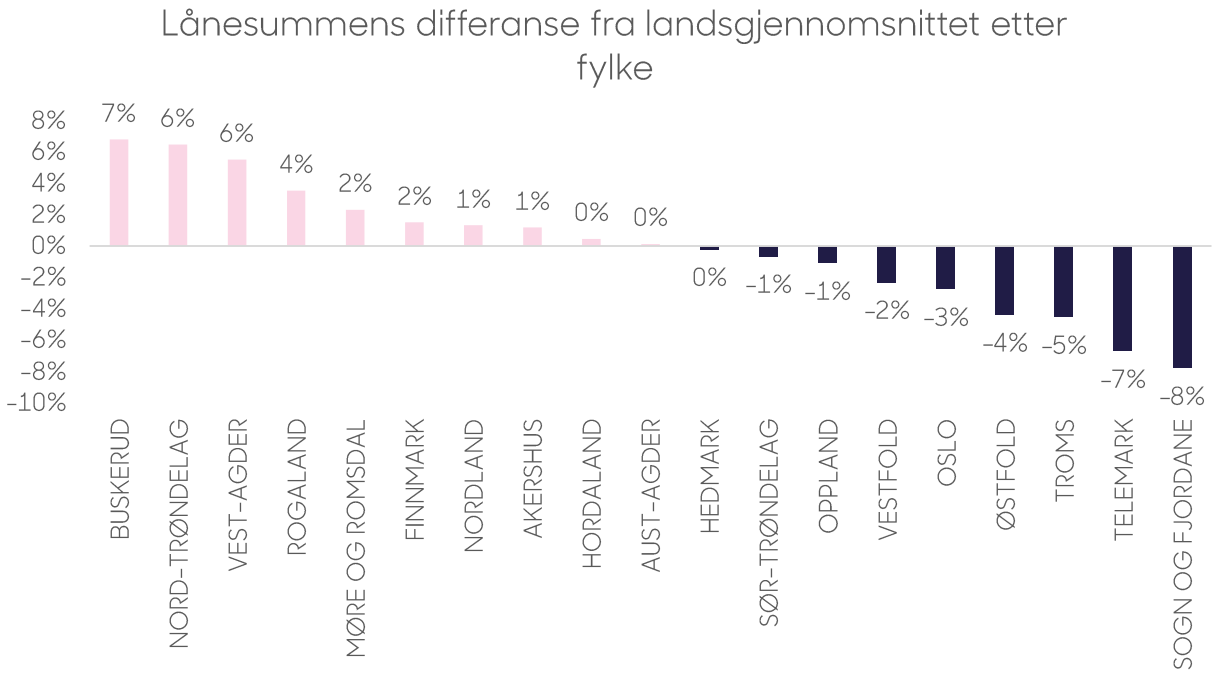

Om Zmartas lånebarometer

Zmartas lånebaromteter har som formål å øke forståelsen av markedet for forbrukslån i Norge. Rapporten er unik i sitt slag da den baseres på data fra over titalls tusenutbetalte lån i løpet av 2015. Lånene omfatter ikke såkalte «sms-lån» eller «hurtiglån».

Om Zmarta Group

Zmarta Group tilbyr forbrukertjenester innen bank og forsikring. I gruppen inngår blant annet Zmarta, Freedom Finance og Centrum. Foretaket ble grunnlagt i 1999, har 200 ansatte og kontorer i Stockholm, Ängelholm, Helsingfors, Oslo og München. Zmarta Group eies av H.I.G. Capital.

Les mer på www.zmartagroup.com